

**Predlog načrta za hitro odzivanje ob najdbi
azijskega sršena (*Vespa velutina*)**

Projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2

**A Proposed Rapid Response Plan
for Asian hornet (*Vespa velutina*)**

LIFE ARTEMIS Project, output of the action A2

KOLOFON

Predlog načrta za hitro odzivanje ob najdbi azijskega sršena (*Vespa velutina*), projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2

Avtorji: Maarten de Groot, Simon Zidar, Danilo Bevk, Mojca Pibernik, Metka Pislak Ocepek, Jana Kus Veenvliet

Oblikovanje in prelom: Jana Kus Veenvliet

Fotografija na naslovnici: Danel Solabarieta (Wikimedia Commons)

Leto izida: 2020

Priporočeni način citiranja: de Groot, M., S. Zidar, D. Bevk, M. Pibernik, M. Pislak Ocepek, J. Kus Veenvliet. 2020 Načrt za hitro odzivanje ob najdbi azijskega sršena (*Vespa velutina*), projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in Zavod Symbiosis.

© Avtorji 2020. Publikacija je prosto dostopna na spletnem naslovu tujerodne-vrste.info in jo lahko neomejeno tiskate in razmnožujete s spoštovanjem moralnih avtorskih pravic. Spreminjanje delov publikacije in razširjanje v spremenjeni obliki ni dovoljeno, prav tako brez pisnega dovoljenja avtorjev ni dovoljeno drugje uporabiti delov besedil ali fotografij.

Dokument je bil izdelan v sklopu projekta **Osveščanje, usposabljanje in ukrepanje za invazivne tujerodne vrste v gozdu (LIFE ARTEMIS)**, ki ga sofinancirajo Evropska komisija, Ministrstvo za okolje in prostor, Mestna občina Ljubljana in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Projektne partnerji:

Financerji projekta:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Mestna občina
Ljubljana

ARRS
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

VSEBINA

SUMMARY	4
1. UVOD	5
2. SPLOŠNI PODATKI O VRSTI	6
2.1 Kratek opis azijskega sršena	6
2.2 Vplivi azijskega sršena.....	7
2.3 Stanje v Sloveniji in Evropi.....	8
3. ZGODNJE OBVEŠČANJE	9
4. NAČRT ZA HITRO ODZIVANJE.....	10
4.1 Prvi taktični sestanek.....	10
4.2 Ogljed terena in ocena stanja na širšem območju	11
4.3 Drugi taktični sestanek.....	12
4.4 Izvedba aktivnosti za odstranitev azijskega sršena.....	13
4.5 Monitoring	14
5. FINANCIRANJE UKREPOV HITREGA ODZIVANJA	15
6. PRILOGE	16

SUMMARY

A proposal of a rapid response plan for the Asian hornet (*Vespa velutina*) was prepared in the LIFE ARTEMIS Project. The Asian hornet is an invasive alien species which is on the priority list of the IAS EU legislation 1143/2014. In the proposal the EWRR system is described for the finding and the rapid response for the asian hornet. First findings of the asian hornet will be submitted to the information system »Invazivke« or to the National Veterinary Institute (NVI). When data is checked, it will be send to the coordinating governmental body - Slovenian Environment Agency (ARSO) within two days.

During the rapid response proces, two tactical meetings will be organised. First ARSO will inform The Ministry of the Environment and Spatial Planning (MOP) about the finding, which will send it to the European commission. On the first tactical meeting the coordinator for the rapid response actions will be determined. Institute of the Republic of Slovenia for Nature Conservation (ZRSVN) will prepare a first survey in which the status of the population will be determined. Furthermore, all inform general public, landowners and local communities in the invaded area. Within two days to 14 days after the submission of the survey report, the second tactical meeting will be held. During this meeting the possible eradication actions will be discussed and the tasks will be divided. After that the organisation responsible for the rapid response action will prepare the final plan of eradication.

The organisation responsible for the eradication action will take action. Information on the eradication action are written in the report. After that it will be checked whether the eradication was successful. In case this was not, more eradication actions will take place. If it will be successful the area will be monitored for the coming 5 years to be sure that the species is really eradicated. All information will be send to ARSO, who will inform MOP. MOP will inform the European commission and the member states.

1. UVOD

Azijski sršen (*Vespa velutina*) izvira iz jugovzhodne Azije, zlasti iz tropskih predelov. Pojavlja se v različnih naravnih habitatih, na kmetijskih površinah in v urbanih območjih. Leta 2004 je bil prvič najden v Evropi, v Franciji¹. Predvideva se, da je bil v Evropo zanesen z ladijskim tovorom. Zdaj se hitro širi po vsej Evropi ter pleni čebele in druge opraševalce, v primeru pika pa lahko povzroči tudi zdravstvene probleme pri ljudeh².

Julija 2017 je bila vrsta uvrščena na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo³. Skladno z Uredbo EU 1143/2014⁴ zanjo veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja. Invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo, je prepovedano: vnašati v Unijo, razmnoževati, gojiti, prevažati, kupovati, prodajati, uporabljati, izmenjevati, posedovati ali jih izpustiti v okolje. Države članice EU morajo skladno s 14. členom Uredbe (EU) 1143/2014 za invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo, vzpostaviti sistem nadzora, oziroma jih vključiti v že obstoječi sistem. V primeru zgodnjega odkritja invazivne tujerodne vrste, ki zadeva Unijo, mora država članica o tem brez odlašanja obvestiti Evropsko komisijo in najkasneje v treh mesecih po priglasitvi pričeti z izvedbo ukrepov za trajno odstranitev tujerodne vrste iz narave. Če trajna odstranitev ni več mogoča, mora država članica izvajati trajne ukrepe za obvladovanje invazivne tujerodne vrste.

Namen načrta za hitro odzivanje ob pojavljanju in opažanju azijskega sršena je zagotoviti čim hitrejšo in učinkovito ukrepanje ob odkritju te invazivne tujerodne vrste živali. Predlog načrta sledi shemi sistema zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja (sistem ZOHO), ki je bil zasnovan v okviru projekta LIFE ARTEMIS⁵. V tem načrtu je opredeljen način dela od potrditve najdbe do končne odstranitve (shema v **Prilogi 1**). Načrt opredeljuje tudi način sodelovanja med posameznimi institucijami ter načine obveščanja javnosti, pristojnih organov Evropske komisije in drugih držav članic.

Načrt hitrega odzivanja za azijskega sršena je izdelan za celotno območje Republike Slovenije. Nacionalni podzakonski akt, ki bo podrobneje urejal področje ravnanja s tujerodnimi vrstami, do zaključka tega dokumenta še ni bil sprejet, zato je načrt pripravljen kot predlog, ki bo v pomoč uradnim institucijam pri dokončni zakonski in institucionalni ureditvi področja hitrega odzivanja na

¹ Rortais A, Villemant C, Gargominy O, Rome Q, Haxaire J, Papachristoforou A, Arnold G (2010) A new enemy of honeybees in Europe: the Asian hornet *Vespa velutina*. In: Settele J (ed) Atlas of biodiversity risks—from Europe to the globe, from stories to maps. Pensoft, Sofia, p 11

² Monceau K, Bonnard O., Thiery D, (2014) *Vespa velutina*: a new invasive predator of honeybees in Europe. *Journal of Pest science* 87: 1-16

³ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/1263 z dne 12. julija 2017 o posodobitvi seznama invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, ki je bil vzpostavljen z Izvedbeno uredbo (EU) 2016/1141 v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1263&from=SL>

⁴ Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1143&from=SL>

⁵ Kus Veenvliet, J., D. Jurc, M. de Groot 2019. Predlog sistema zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja na invazivne tujerodne vrste v gozdovih. Projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2. <https://www.tujerodne-vrste.info/projekt-life-artemis/publikacije-porocila/predlog-sistema-ZOHO>

tujerodne vrste. Po sprejetju nacionalnih predpisov bodo projektni partnerji v okviru po-projektne aktivnosti projekta LIFE ARTEMIS načrt za hitro odzivanje posodobili in ga uskladili z novimi zakonskimi podlagami.

Azijskega sršena do sedaj v Sloveniji še nismo našli. Leta 2019 je bilo v Sloveniji prvič zabeleženo pojavljanje orientalskega sršena (*Vespa orientalis*), prav tako azijske tujerodne vrste⁶, ki je naravno prisotna tudi v nekaterih delih jugovzhodne Evrope. Ali je k nam zašel po naravni poti ali s pomočjo človeka ni jasno.

2. SPLOŠNI PODATKI O VRSTI

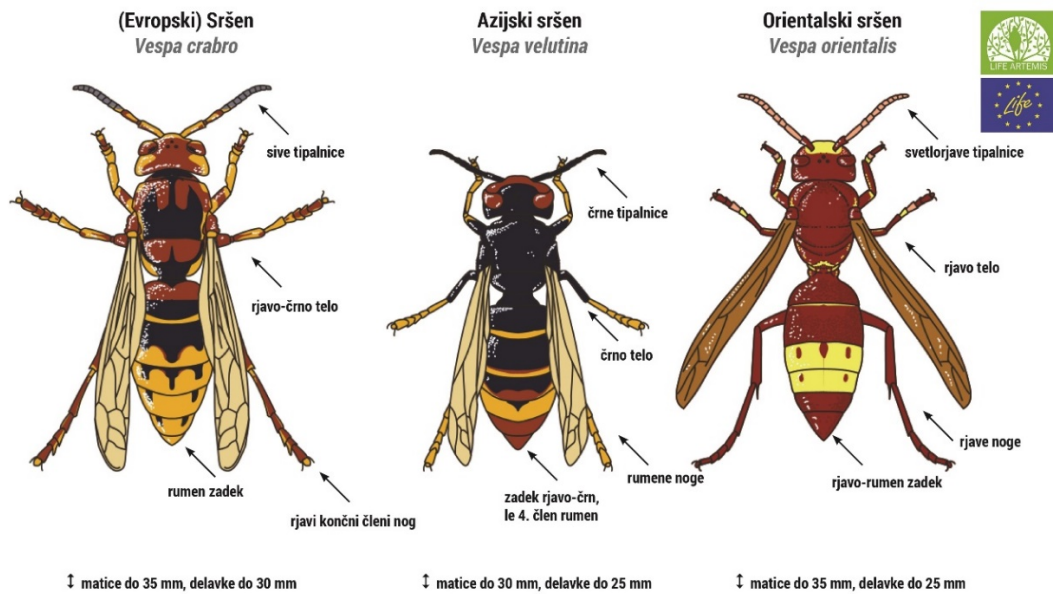
2.1 Kratek opis azijskega sršena

Azijski sršen (*Vespa velutina*) je vrsta iz družine os (Insecta: Hymenoptera: Vespidae). Dolg je od 20 do 30 mm in je zato nekoliko manjši od evropskega sršena (*Vespa crabro*). Vrste ni mogoče zlahka zamenjati z drugimi sršeni v Evropi⁷, kot sta evropski in orientalski sršen. Oprsje je žametno črna do temno rjavo. Členi zadka so rjavi z ozkimi rumenimi obrobo, četrti člen zadka je skoraj popolnoma rumenooranžne barve. Noge so rjave z rumenimi končnimi deli. Glava je črna z oranžnorumenim sprednjim delom. Obstaja spolna razlika: samice imajo žela, med tem ko jih samci nimajo, antene samic so tudi krajše in tanjše.

Azijski sršen ima enoletni življenjski cikel. Matica, ki prezimi, zgodaj spomladi, največkrat v tleh, zgradi začetno (primarno) gnezdo, v katerega zaleže jajčeca in vzgoji prvo leglo delavk, ki se razvijejo v 30–40 dneh. Nato delavke prevzamejo gradnjo gnezda in hranjenje zaroda, matica pa se omeji samo na izleganje jajčec. 70 % sršenjih družin se preseli in visoko na drevesu zgradi sekundarno gnezdo, saj lokacija primarnega gnezda največkrat ne omogoča nadaljnje rasti^{6, 19}. Konec poletja lahko gnezdo doseže številčnost več tisoč (v povprečju 6000⁶) odraslih delavk in tudi od več sto do več kot tisoč spolnih osebkov (matic in samcev). Ko se novi spolni osebki izležejo, zapustijo gnezdo, zgradijo svoja maščobna telesca v telesu in se pariyo, večinoma visoko v krošnjah dreves. Samci po parjenju poginejo, do konca jeseni propadejo tudi vse delavke. Prezimujejo samo matice in sicer na suhih in zavetrnih mestih, v razpokah in špranjah. Gnezda azijskega sršena so velika (60–100 cm), pogosto na vejah dreves ali drugih strukturah in imajo vhodno odprtino na strani. Po tem se razlikujejo od domorodnega (evropskega) sršena, katerega gnezda imajo odprtino po navadi na dnu. Gnezda orientalskega sršena pa so večinoma v tleh ali v drugih pred zunanjimi vplivi zaščitene odprtine (npr. votla drevesa, parkirana vozila, letala).

⁶ Pislak Ocepek, M., Skerbiš, S., Pibernik, M. Bevk, D. 2019. V Sloveniji smo našli orientalskega sršena (*Vespa orientalis*), Slovenski čebelar 121, 12: 336-338. Dostopno na: <http://www.czs.si/Upload/files/Slovenski%20cebelar%2012-2019.pdf>

⁷ Monceau K, Bonnard O., Thiery D, (2014) *Vespa velutina*: a new invasive predator of honeybees in Europe. Journal of Pest science 87: 1-16

Slika 1: Primerjava odraslih osebkov (matic in delavk) evropskega (*Vespa crabro*), azijskega (*V. velutina*) in orientalskega sršena (*V. orientalis*), ilustracije: Paul Veenvliet.

2.2 Vplivi azijskega sršena

Azijski sršen ima velik vpliv na ekosistemske storitve in možen vpliv na zdravje ljudi. Eden najpomembnejših učinkov je plenjenje opraševalcev. Večji del prehrane azijskega sršena so medonosne čebele, čeprav so bili v iztrebkih ali kot plen zaznani tudi drugi kožekrilci, kot so čmrlji, čebele samotarke in ose⁸. Na gozdnatih območjih je v prehrani opažen večji delež dvokrilcev (Diptera) in manjši delež mrežekrilcev (Hymenoptera)⁹. Delavke hrano nabirajo do 1.15 km od gnezda.

Čeprav azijski sršen ne pleni evropskega sršena (*V. crabro*), ima lahko negativen vpliv na domorodno vrsto zaradi kompeticije. Kompeticija med vrstami je že pri maticah, saj so matice azijskega sršena pogumnejše in imajo večjo tendenco po raziskovanju kot matice evropskega. Kompeticija je tudi med delavkami, saj se prehrana obeh vrst v veliki meri prekriva. Prva opazovanja azijskega sršena ob čebeljih panjih so pokazala, da je bilo ob prisotnosti azijskega sršena zaznanih tudi več napadov evropskega sršena na čebelje družine, kar kaže na ekološko omogočanje (facilitacijo) vrste *V. velutina* na *V. crabro*. Z oslavitvijo panjev bi azijski sršen lahko olajšal napade domorodnemu evropskemu sršenu⁷.

Ekonomski vpliv vrste se kaže z vplivom azijskega sršena na družine medonosnih čebel. Trenutno obstajajo le občasna opažanja napadov in vpliva na čebele. Obstajajo navedbe o čebelarju, ki je poročal, da je zaradi plenjenja azijskega sršena izgubil 80 % čebeljih družin¹⁰. V Franciji so ugotovili,

⁸ Perrard A, Haxaire J, Rortais A, Villemant C, 2009. Observations on the colony activity of the Asian hornet *Vespa velutina* Lepeletier 1836 (Hymenoptera: Vespidae: Vespinae) in France. *Annales de la Société Entomologique de France* 45: 1, 119-127

⁹ Laurino D, Liyo S, Carisio L, Manino A, Porporato M, 2020. *Vespa velutina*: An Alien Driver of Honey Bee Colony Losses. *Diversity* 2020, 12, 5; doi:10.3390/d12010005

¹⁰ Cazenave C (2013) L'offensive e´clair d'un tueur en se´rie. *Sciences et Avenir* 175:58-61

da je bilo v letu 2010 s strani azijskega sršena oslavljenih in/ali uničenih 30 % čebeljih družin¹¹. Tudi v Sloveniji širjenje azijskega sršena najbolj skrbi čebelarje^{12,13}.

Kar zadeva zdravje ljudi, azijski sršen ni obravnavan kot agresivna vrsta med lovom ali prehranjevanjem. V obdobju 2007–2010 je zaradi azijskega sršena umrla le ena oseba¹⁴. Kljub temu pa so gnezda pogosto v urbanih območjih, zato je možnost pika ljudi povečana. V primeru ponavljajočih se pikov ali v primeru alergije na pike oz. strup, lahko pride pri ljudeh do resnih posledic ali celo do anafilaktičnega šoka.

2.3 Stanje v Sloveniji in Evropi

Azijski sršen je bil vnesen v Evropo leta 2004 na območju Bordeauxa v Franciji in se je začel zelo hitro širiti po vsej Evropi. Trenutno azijskega sršena najdemo v Franciji, Španiji, Združenem kraljestvu, na Nizozemskem, v Belgiji, Nemčiji ter v severnem delu Italije^{15,16}. V Sloveniji azijski sršen še ni bil najden, a vrsta se v Italiji že širi v smeri proti vzhodu, zato je pojav vrste pri nas zelo verjeten. V Franciji ugotavljajo, da je hitrost širjenja do 200 km¹⁷, v Veliki Britaniji 70 – 112 km letno^{18,19}.

V Italiji so vrsto prvič našli leta 2012 v Liguriji, leta 2013 pa so odkrili prva gnezda. Skupno je bil razširjen na območju velikem 930 km². Projekt LIFE STOPVESPA je močno prispeval k spremljanju in izkoreninjenju azijskega sršena v Italiji. V obdobju 2015–2018 so našli 2086 gnezd, od katerih je bilo 98 % uničenih²⁰. Čeprav se zdi, da se je širjenje v Italiji ustavilo, se vrsta še vedno širi severno od Alp, zato bi se lahko vrsta razširila k nam tudi prek severne meje.

¹¹ <http://www.unafapiculture.info>

¹² Jenčič, V., Pislak Ocepek, M. 2015. Azijski sršen (*Vespa velutina nigrithorax*). Slovenski čebelar 117, 10: 320-322.

<http://www.czs.si/Upload/files/Slovenski%20cebelar%2010-2015.pdf>

¹³ Pibernik M., Bevk, D. 2019. Azijski sršen (*Vespa velutina nigrithorax*). Slovenski čebelar 120, 9: 246-248

<http://www.czs.si/Upload/files/Slovenski%20cebelar%209-2019.pdf>

¹⁴ de Haro L, Labadie M, Chanseau P, Cabot C, Blanc-Brisset I, Penouil F (2010) Medical consequences of the Asian black hornet (*Vespa velutina*) invasion in South Western France. *Toxicon* 55:650–652

¹⁵ Laurino D, Liroy S, Carisio L, Manino A, Porporato M, 2020. *Vespa velutina*: An Alien Driver of Honey Bee Colony Losses. *Diversity* 2020, 12, 5; doi:10.3390/d12010005

¹⁶ <https://www.vespavelutina.eu/it-it/>

¹⁷ Robinet C, Suppo C, Darrouzet E (2017) Rapid spread of the invasive yellow-legged hornet in France: the role of human-mediated dispersal and the effects of control measures. *Journal of Applied Ecology* 54: 205-215

¹⁸ Keeling MJ, Franklin DN, Datta S, Brown MA, Budge GE (2017) Predicting the spread of the Asian hornet (*Vespa velutina*) following its incursion into Great Britain. *Scientific reports* 7: 6240

¹⁹ Budge GE, Hodgetts J, Jones EP, Ostojá-Starzewski JC, Hall J, Tomkies V, Semmence N, Brown M., Wakefield M, Stainton K (2017) The invasion, provenance and diversity of *Vespa velutina* Lepeletier (Hymenoptera: Vespidae) in Great Britain. *PLOS ONE* 12(9): e0185172. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0185172>

²⁰ LIFE Stop Vespa (LIFE14 NAT/IT/001128) – Layman's report

3. ZGODNJE OBVEŠČANJE

Iz do zdaj znanih podatkov z območja razširjenosti azijskega sršena v zahodni Evropi lahko sklepamo, da bi se azijski sršen lahko naselil v vseh, tako listnatih, mešanih kot tudi iglastih gozdovih, najprej pa vrsto pričakujemo v urbanih območjih in v parkih znotraj teh območij. Zato lahko pojavljanje azijskega sršena pričakujemo kjerkoli v Sloveniji.

V okviru projekta LIFE ARTEMIS je bil vzpostavljen informacijski sistem Invazivke, v katerega lahko vsak registriran uporabnik prek mobilne ali spletne aplikacije sporoča podatke o opažanju invazivnih tujerodnih vrst. Sistem Invazivke je bil razvit prav za namene zgodnjega obveščanja, zato so v izbirne sezname vključene predvsem tiste tujerodne vrste, ki so bile uvrščene na opozorilni seznam tujerodnih vrst v Sloveniji²¹ in se za zdaj pri nas še ne pojavljajo ali pa so njihove populacije maloštevilne.

Najpreprostejša pot za posredovanje podatkov je vnos v aplikacijo Invazivke. V času projekta LIFE ARTEMIS sporočene podatke žuželk na podlagi fotografij redno pregledujejo izvedenci Gozdarskega inštituta Slovenije. Ko je v sistem sporočen podatek o najdbi/opažanju azijskega sršena, pravilnost potrdi eden od izvedencev. Če iz fotografij ni mogoče izvesti preverjanja, lahko prosi osebo, ki je sporočila najdbo, za dodatne fotografije ali opravi preverjanje na terenu. Azijskega sršena je zaradi značilne obarvanosti telesa preprosto ločiti od domorodnih vrst. Močno se razlikuje tudi od drugih sršenov v Evropi, npr. od orientalskega sršena (*Vespa orientalis*). Če je iz fotografij razvidno, da gre za napačno določitev, izvedenec o tem obvesti najditelja in postopek zaključí.

Če izvedenec na fotografijah prepozna azijskega sršena, pa se postopek nadaljuje. Preden se sprožijo ukrepi hitrega odzivanja, mora izvedenec najdbo/opažanje preveriti na terenu, saj ne moremo z gotovostjo potrditi avtentičnosti fotografij in je treba izključiti možnost lažne prijave. Preveritev najdbe na terenu opravi izvedenec Gozdarskega inštituta Slovenije (GIS), najkasneje v dveh delovnih dneh po prejemu informacije ali pa po dogovoru najditelj po pošti pošlje mrtev osebek sršena na Gozdarski inštitut Slovenije (Večna pot 2, 1000 Ljubljana). Če je najdba na terenu ali na osnovi poslanega vzorca potrjena, izvedenec izpolni Obvestilo o najdbi tujerodne vrste (**Priloga 2**) in ga najkasneje v dveh delovnih dneh posreduje Agenciji RS za okolje, na centralni elektronski naslov gp.arso@gov.si. Izvedenec podatke o najditelju shrani v svoji evidenci, vendar jih zaradi varstva osebnih podatkov ne vključi v obvestilo in jih ne posreduje drugim osebam, razen če je to nujno in je od najditelja pridobil pisno soglasje.

Ker azijski sršen napada medonosne čebele, obstaja velika verjetnost, da ga bodo med prvimi opazili čebelarji v bližini svojih čebeljih družin. Na področju zdravstvenega varstva čebel imamo v Sloveniji vzpostavljeno mrežo javne veterinarske službe, ki deluje v okviru Nacionalnega veterinarskega inštituta na Veterinarski fakulteti (VF NVI). Nacionalni referenčni laboratorij (NRL) za zdravje čebel, ki je del mreže EU laboratorijev, je usposobljen tudi za prepoznavanje azijskega in orientalskega sršena, zato lahko čebelarji o najdbi/opažanju teh dveh sršenov najprej obvestijo

²¹ de Groot, M., L. Kutnar, D. Jurc, N. Ogris, A. Kavčič, A. Marinšek, J. Kus Veenvliet, A. Verlič. 2017. Opozorilni seznam potencialno invazivnih tujerodnih vrst v slovenskih gozdovih in možne poti vnosa teh vrst. Novice iz varstva gozdov št. 10: 8–15.

pristojnega veterinarja VF NVI, ki bo poskrbel za posredovanje informacije na zgoraj opisani način. VF NVI vnese opažanje v informacijski sistem Invazivke.

Obstaja tudi možnost, da najditelj podatke o najdbi/opažanju azijskega sršena sporoči kakšni drugi raziskovalni instituciji, nevladni organizaciji ali celo medijem. Organizacija, ki prejme podatek, lahko najditelja napoti, da podatek sam sporoči v aplikacijo Invazivke. Če najditelj tega ne želi ali ne more storiti, pa lahko to opravi tudi predstavnik te organizacije, vendar mora v tem primeru od najditelja dobiti najmanj eno fotografijo (zadošča tudi MMS fotografija, izdelana z mobilnim telefonom), saj brez te v aplikacijo Invazivke ni mogoče posredovati podatka. Ko je podatek sporočen v aplikacijo Invazivke, postopek poteka enako kot je opisano zgoraj.

4. NAČRT ZA HITRO ODZIVANJE

4.1 Prvi taktični sestanek

Izvajanje načrta za hitro odzivanje se začne s prvim taktičnim sestankom pristojnih institucij, ki ga najkasneje v 10 delovnih dneh po prejemu **Obvestila o najdbi tujerodne vrste** skliče Agencija RS za okolje. Na tem sestanku se dogovorijo vsi nadaljnji koraki načrta za hitro odzivanje in se natančno določijo nosilci posameznih nalog ter roki za njihovo izvedbo.

Na sestanku morajo biti prisotni najmanj: predstavnik Agencije RS za okolje, izvedenec, ki je najdbo potrdil na terenu, izvedenec, ki pozna biologijo vrste (npr. Gozdarski inštitut Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo), predstavnik Zavoda RS za varstvo narave, predstavnik Ministrstva za okolje in prostor, predstavnik občine, na območju katere se nahaja azijski sršen, predstavnik Čebelarске zveze Slovenije in predstavnik Nacionalnega veterinarskega inštituta. Če je območje najdbe na gozdni površini, se na sestanek povabi predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije. Če je najdba na zavarovanem območju ali bližnji okolici, se sestanka udeleži tudi predstavnik upravljavca zavarovanega območja.

Najbolje je, da se taktični sestanek izvede v bližini najdbe azijskega sršena in si prisotni tudi ogledajo lokacijo. Koordinacijo aktivnosti v vseh fazah sistema ZOHO vodi ARSO. Na prvem taktičnem sestanku se določi izvajalca, ki opravi oceno stanja. V primeru, da je azijski sršen najden na zavarovanem območju, aktivnosti za oceno stanja prevzame upravljavec zavarovanega območja. V vseh drugih primerih vodi aktivnosti za oceno stanja Zavod RS za varstvo narave.

Organizacija, ki izvede oceno stanja, po prvem taktičnem sestanku:

- Izvede (z lastnimi kadri ali z zunanjim izvajalcem) podroben terenski ogled na širšem območju okoli najdbe/mesta opažanja azijskega sršena in o tem pripravi kratko **Poročilo o oceni stanja na širšem območju najdbe tujerodne vrste**, ki ga posreduje Agencije RS za okolje.
- Na podlagi Poročila o oceni stanja pripravi **predlog Načrta zatiranja**.
- Na osnovi komunikacijskega načrta (**Priloga 3**) izvede aktivnosti za informiranje in obveščanje. Najprej o najdbi obvesti ARSO in lokalno čebelarsko društvo, nato pa lokalne prebivalce in prek medijev tudi splošno javnost ter jih pozove k sporočanju morebitnih novih območij prisotnosti.

- Pridobi ustrezna soglasja in dovoljenja za odstranitev osebkov.

Skladno s 16. členom Uredbe (EU) 1143/2014 morajo države članice zgodnje odkritje vnosa ali navzočnost invazivne tujerodne vrste, ki zadeva Unijo, brez odlašanja pisno priglasiti Komisiji in o tem obvestiti druge države članice. Pristojni organ za obveščanje Komisije in drugih držav članic je Ministrstvo za okolje in prostor. Obveščanje poteka prek sistema *European Alien Species Notification System* - EASIN NOTSYS²². Ministrstvo za okolje in prostor obvestilo pošlje po prvem taktičnem sestanku. VF NVI o najdbi obvesti tudi EU referenčni laboratorij za zdravje čebel v Franciji. Če je najdba v bližini državne meje, se posebej določijo tudi ukrepi za sodelovanje s sosednjo državo.

4.2 Ogled terena in ocena stanja na širšem območju

Za ustrezno načrtovanje ukrepov je treba ugotoviti, na kakšnem območju se pojavlja azijski sršen in če se v bližini nahajajo njegova gnezda. Površina pregledanega območja se določi na prvem taktičnem sestanku na predlog izvedenca, pri čemer se upošteva ustreznost habitata za azijskega sršena v neposredni okolici. Glede na terenske razmere izvedenec tudi predlaga najprimernejšo metodo ugotavljanja prisotnosti. Najdba gnezda azijskega sršena je ključna za uspešno odstranitev vrste, a je pogosto zelo težavna, saj so gnezda lahko visoko v drevesnih krošnjah. Zato predlagamo ulov osebkov in uporabo radijskih oddajnikov in harmoničnih radarjev za sledenje do gnezd in njihovo lokalizacijo²¹. Nekaj drugih metod lova je zbranih v Tabeli 1 na strani 12.

Izvajalec ocene stanja pripravi **Poročilo o oceni stanja na širšem območju najdbe tujerodne vrste**, v katerem mora biti jasno navedena približna ocena števila/gostote osebkov, število najdenih gnezd in območje razširjenosti. Vsa območja je treba natančno prostorsko določiti ter ugotoviti dejansko rabo in lastništvo zemljišč, kjer so prisotna gnezda. Pregledati je treba tudi vse čebelnjake na območju. Veterinarji tudi pozovejo lastnike čebelnjakov k zbiranju podatkov o opažanjih azijskega sršena in sporočanju. Izvajalec se v oceni stanja tudi opredeli, ali je možno izvesti trajno odstranitev tujerodne vrste, skladno s 17. členom Uredbe (EU) 1143/2014. Če izvajalec oceni, da to ni mogoče, mora za to navesti razloge, s katerimi bo država uveljavila odstopanje od obveznosti hitre odstranitve, skladno z 18. členom Uredbe (EU) 1143/2014²³. Tudi če trajna odstranitev azijskega sršena ni mogoča, mora država skladno z 19. členom Uredbe (EU) 1143/2014 sprejeti ukrepe za obvladovanje tujerodne vrste. V poročilu se poda tudi okvirna finančna ocena stroškov za odstranitev oziroma obvladovanje tujerodne vrste in časovni okvir izvajanja ukrepov.

Izvajalec ocene stanja tudi pripravi **osnutek Načrta za odstranitev azijskega sršena (Priloga 4)**, ki ga skupaj s Poročilom o oceni stanja na širšem območju pošlje Agenciji RS za okolje. Agencija gradivo

²² <https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys>

²³ Država lahko uveljavi odstopanja od obveznosti hitre odstranitve v dveh mesecih od priglasitve najdbe, če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev (18. člen Uredbe (EU) 1143/2014):

(a) da dokaže, da odstranitev ni tehnično izvedljiva, ker razpoložljivih metod za odstranitev ni mogoče uporabiti v okolju, v katerem je invazivna tujerodna vrsta naseljena;

(b) da analiza stroškov in koristi na podlagi razpoložljivih podatkov s precejšnjo gotovostjo kaže, da bodo stroški dolgoročno izjemno visoki in nesorazmerni s koristmi odstranitve;

(c) da metod za odstranitev ni na voljo ali pa imajo metode, ki so na voljo, zelo resne škodljive vplive na človekovo zdravje, okolje ali druge vrste.

posreduje vsem udeležencem prvega taktičnega sestanka in v roku dveh delovnih dni po prejemu poročila skliče drugi taktični sestanek. Ker mora biti zunanji zatiralec izbran preko javnih naročil, se rok za sklic sestanka lahko podaljša na največ 14 dni.

Če gre za najdbo le enega mrtvega osebkov in ob pregledu na terenu ni odkritih živih kolonij in gnezd azijskega sršena, se postopek na tej točki zaključi. Lokalne čebelarje, lokalne revirne gozdarje, upravljavce bližnjih zavarovanih območij se opozori na najdbo azijskega sršena in naj bodo v prihodnje pozorni na prisotnost posameznih osebkov ali gnezd azijskega sršena.

4.3 Drugi taktični sestanek

Drugi taktični sestanek se lahko izvede tudi kot korespondenčni sestanek. Če so območja prisotnosti na zemljiščih, ki so v lasti Republike Slovenije, se na sestanek pozovejo tudi institucije, ki imajo zemljišče v upravljanju (npr. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov, Slovenski državni gozdovi, Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, Slovenske železnice, Direkcija za vode) in institucija, ki bo zatirala gnezda sršena (gasilci ali podjetja, ki opravljajo dela za zatiranje škodljivcev).

Na tem sestanku izvajalec ocene stanja predstavi ugotovitve stanja na terenu, pregleda se osnutek Načrta za odstranitev azijskega sršena, nato pa se natančno določijo nadaljnji ukrepi za trajno odstranitev vrste ali njeno obvladovanje. Koordinacijsko funkcijo tudi v tej fazi vodi ARSO, izvedbo ukrepov zatiranja pa prevzame organizacija, predvidoma tista, ki je pristojna za največji delež žarišča glede na namensko rabo. To pomeni, da če se organizacije ne dogovorijo drugače, aktivnosti hitrega ukrepanja prevzame:

- na gozdnih površinah Zavod za gozdove Slovenije,
- na vodnih in obvodnih površinah Direkcija Republike Slovenije za vode oziroma koncesionar, ki izvaja javno gospodarsko službo na področju urejanja voda
- na vseh ostalih površinah Zavod RS za varstvo narave.

Po drugem taktičnem sestanku ima organizacija, ki izvaja ukrepe hitrega odzivanja predvsem naslednje naloge:

- Pripravi **dokončni Načrt za odstranitev azijskega sršena**.
- Z lastniki oziroma uporabniki zemljišč se dogovori, da azijskega sršena odstranijo ter jim pri tem nudi strokovno pomoč. Kadar to ni mogoče, izvajalec aktivnosti sam z lastnimi kadri ali z lastniki zemljišča (npr. občina) izvede ukrepe odstranjevanja. Če višina sredstev, potrebnih za zagotovitev izvedbe presega sredstva, ki jih imajo za to na razpolago organizacije, se preučijo možnosti za naročilo izvedbe aktivnosti s strani pristojnih ministrstev. Če odstranitve ne more izvesti lastnik oziroma uporabnik zemljišča, je naloga organizacije tudi, da od lastnikov dobi pisna soglasja za izvedbo ukrepov (vzorec je v **Prilogi 5**).
- Spremlja učinkovitost ukrepov po odstranitvi ter po potrebi posodobi načrt ukrepov.
- O izvedenih aktivnostih redno poroča Agenciji RS za okolje.

Ministrstvo za okolje in prostor informacije o izvedbi ukrepov za hitro odzivanje posreduje Evropski komisiji in drugim državam članicam EU prek sistema NOTSYS.

4.4 Izvedba aktivnosti za odstranitev azijskega sršena

Odstranitev azijskega sršena se lahko izvede z uničenjem gnezda in/ali usmrtnitvijo posameznih živali. Vendar ima vsaka metoda svoje prednosti in slabosti. Spodaj podajamo tabelo z metodami (**Tabela 1**), ki jih je možno uporabiti za odstranitev te vrste²⁴.

Uničenje gnezda

Gnezdo je smiselno uničiti čimprej, nujno pa pred razvojem novih spolnih osebkov (razvijejo se konec poletja). Najdeno gnezdo azijskega sršena mora najprej preveriti tehnik za zatiranje škodljivcev (ustrezno usposobljen gasilec ali strokovnjak iz podjetja za zatiranje škodljivcev) in potrditi, ali gre res za gnezdo *V. velutina* in ne *V. crabro*. Ko je gnezdo potrjeno za gnezdo *V. velutina*, tehnik za zatiranje škodljivcev injicira v gnezdo insekticid z aktivno učinkovino permetrin, v skladu z navodili za uporabljeno sredstvo. Permetrin je sicer v širši uporabi saj je tudi v insekticidih namenjenih za domačo uporabo (primer takega insekticida je »Biokill«). Po določenem času po injiciranju (glede na čas učinkovanja v skladu navodili sredstva, ki se uporabi) mora tehnik za zatiranje škodljivcev sneti gnezdo in s tem preprečiti kontaminacijo okolice in prehranjevalne verige. Podatek za peremtrin za ose pravi, da naj bi bili učinki vidni po nekaj minutah. Razpolovna doba permetrina v tleh je 28 dni. Ostanki pa naj bi bili obstojni tudi do 12 tednov. Priporoča se odstranjevanje v nočnem času. Obstajajo tudi alternativni biocidi, ki imajo manjši vpliv na okolje, a so tudi manj učinkoviti in bi bilo treba njihovo primernost za zatiranje za azijskega sršena potrebno še oceniti.

Lov in ubijanje posameznih živali

Doma izdelane pasivne pasti (npr. s sladkim sirupom) se lahko uporabljajo za lov delavk in matic. Lov delavk se izvaja celo leto. Večji vpliv na populacijo azijskega sršena ima ulov matic. Najprimernejši del leta za lovljenje matic je pomlad. Pomanjkljivost metode je v tem, da je učinkovitost ulova nizka, in da ima zaradi prilova drugih domorodnih vrst žuželk negativne posledice za okolje.

Za ciljno uničenje gnezda brez poznavanja njegove lokacije se lahko uporabi tudi zastrupljene vabe. Večinoma jih postavljajo v bližini čebelnjakov, saj je tam lov zaradi bližine plena največji. Pripravi se mešanico vabe koščka mesa (goveje srce ali jetra) in rib (sardine ali skuše) z biocidom. Delavke bodo zastrupljen košček vabe odnesle v gnezdo in z njim nahranile ličinke. Pomanjkljivost metode je sproščanje biocidov v okolje in posledični vplivi na biodiverzitetu. Uporabljen biocid je treba izbrati izjemno previdno. Biocidi, kot je npr. Fenoxycarb®, ne ubijejo delavk in jim tako omogočijo nadaljnje hranjenje ličink, zato ima biocid večji učinek. Pri uporabi biocidov je potrebno upoštevati navodila in pogoje, opredeljene na posameznem izdelku. Za produkt INSEGAR 25 WG, ki vsebuje Fenoxycarb in je dostopen v Sloveniji, veljajo naslednji pogoji: Rastline se poškopri enakomerno po vsej površini. Ne priporoča se tretiranja pri visokih temperaturah zraka, po mokrih listih, pri hitrosti vetra nad 5 m/s in če se pričakuje, da bo deževalo.

Razvitih je bilo tudi več različnih tipov feromonskih pasti za azijskega sršena, ki jih je mogoče enostavno kupiti na spletu. Dober del pasti je vrstno specifičen. Vendar se te pasti osredotočajo

²⁴ Turchi L, Derijard B, 2018. Options for the biological and physical control of *Vespa velutina nigrithorax* (Hym.: Vespidae) in Europe: A review *J Appl Entomol.* 2018;1-10.

predvsem na samce, kar ima manjši potencialni vpliv na populacijo sršena. Metoda bi lahko bila primerna za spremljanje prisotnosti sršena v bližnji okolici najdbe.

Pasivna past (Apishield®), ki jo ponuja večina spletnih prodajalcev čebelarke opreme, je sestavljena iz tanke škatle, ki se jo postavi pod panj. Sršeni lahko vstopijo v past, iz nje pa ne morejo. Kljub uspešnosti je potrebno past redno menjavati, saj sršeni v stresu oddajajo stresne feromone, kar lahko vpliva na samo učinkovitost pasti.

Najučinkovitejša metoda za zatiranje azijskega sršena je vbrizgavanje biocida v gnezdo. Vendar je priporočljivo, da se ta metoda uporablja v kombinaciji z drugimi zgoraj opisanimi metodami.

Tabela 1: Primerjava različnih načinov nadzora azijskega sršena (tabela je prirejena po Turchi in Derijard (2018)²⁵). Učinkovitost: učinkovitost (dokazana ali preizkušena na terenu) metode za zmanjšanje števila sršenov; stranski učinki: vpliv na okolje (E), vpliv na razširjanje biocidov z entomofavno in biodiverzitetjo (B); območje: predvidena velikost nadzorovanega območja; stroški: groba ocena stroškov metode; R&R: potrebne naložbe v raziskave in razvoj. (?) Ni ocenjeno za *V. velutina*. ^a Preizkušeno le za vrsti *Vespula germanica* in *V. vulgaris*.

	Metoda	Učinkovitost	Stranski učinki	Območje	Stroški	R&R
Metode ubijanja	Injekcija biocida v gnezdo	Visoka	Visoki (B)	Majhno	Nizki	Ne
	Lovljenje	Nizka	Visoki (E)	Majhno	Nizki	Ne
	Zastrupljene vabe	Visoka ^a	Visoki (E, B)	Srednje	Srednji	Ocena
	Feromonske pasti	Nepoznana	Nizki(?)	Majhno	Srednji	Da
	Pasivne pasti	Nizka	Brez	Panji	Srednji	Ne
Metode sledenja	Triangulacija	Nizka	Brez	Srednje	Nizki (čas)	Ne
	Sledenje enostavno označenim sršenom	Nizka	Brez	Srednje	Brez	Ne
	Iskanje gnezd z droni	Nepoznana	Brez	Srednje	Visoki	Da
	Harmonični radar	Nepoznana	Brez	Srednje	Visoki	Da

4.5 Monitoring

Priporočeno je, da monitoring učinkovitosti izvedenih ukrepov izvaja tista organizacija, ki je koordinirala ukrepe za hitro odzivanje, saj lahko hkrati preverja učinkovitost ukrepov in po potrebi predlaga nadaljnje ukrepe.

Monitoring je možen pomladi (matice) ter poleti in jeseni (delavke). Izbira metode za monitoring se izbere na podlagi tega, koliko znakov prisotnosti azijskega sršena je na določenem območju, saj so glede na to nekatere metode bolj, nekatere pa manj primerne. Kot najustreznejše metode za monitoring azijskega sršena se svetuje spremljanje čebeljih panjev v okolici in zgoraj omenjene

²⁵ Turchi L, Derijard B, 2018. Options for the biological and physical control of *Vespa velutina nigrithorax* (Hym.: Vespidae) in Europe: A review *J Appl Entomol.* 2018;1–10.

¹⁹ Rome Q, Muller F J, Touret-Alby A, Darrouzet E, Perrard A, Villemant C, 2015. Caste differentiation and seasonal changes in *Vespa velutina* (Hym.: Vespidae) colonies in its introduced range: *J Appl Entomol.* 2015 (139) 771-782

metode lovljenja. Najboljši čas opazovanja vrste je zjutraj, čeprav je ustrezno tudi spremljanje preko celega dneva.

Podrobneje se spremljanje stanja izvedbe ukrepov in dolgoročen monitoring določi v Načrtu za odstranitev azijskega sršena.

5. FINANCIRANJE UKREPOV HITREGA ODZIVANJA

Pri oblikovanju predloga aktivnosti za zgodnje obveščanje in hitro odzivanje azijskega sršena smo izhajali iz splošnega okvira sistema ZOHO, ki je predstavljen v ločenem dokumentu²⁶. V primeru azijskega sršena, smo v sistem vključili institucije glede na njihove trenutne glavne naloge, vendar poudarjamo, da izvajanje nalog na področju tujerodnih vrst sistemsko ni specifično naloženo nobeni instituciji²⁷. Za uspešno uveljavitev predlaganega sistema ZOHO je tako nujno sprejeti ustrezne zakonske podlage ter zagotoviti sredstva za kadrovske krepitve in materialne stroške, ki bodo nastali z dodelitvijo nalog.

Aplikacija Invazivke, ki je bila izdelana v projektu LIFE ARTEMIS, se je izkazala za učinkovito orodje za sporočanje podatkov o tujerodnih vrstah. Ker uporabniki ob opažanju posredujejo tudi fotografijo, to precej zmanjšuje stroške, saj se prvo preverjanje pravilnosti določitve opravi na podlagi fotografije. Vseeno so za tehnično vzdrževanje sistema ter za redno preverjanje opažanj potrebna določena sredstva, ki jih je po koncu projektnega financiranja treba zagotoviti iz drugih virov.

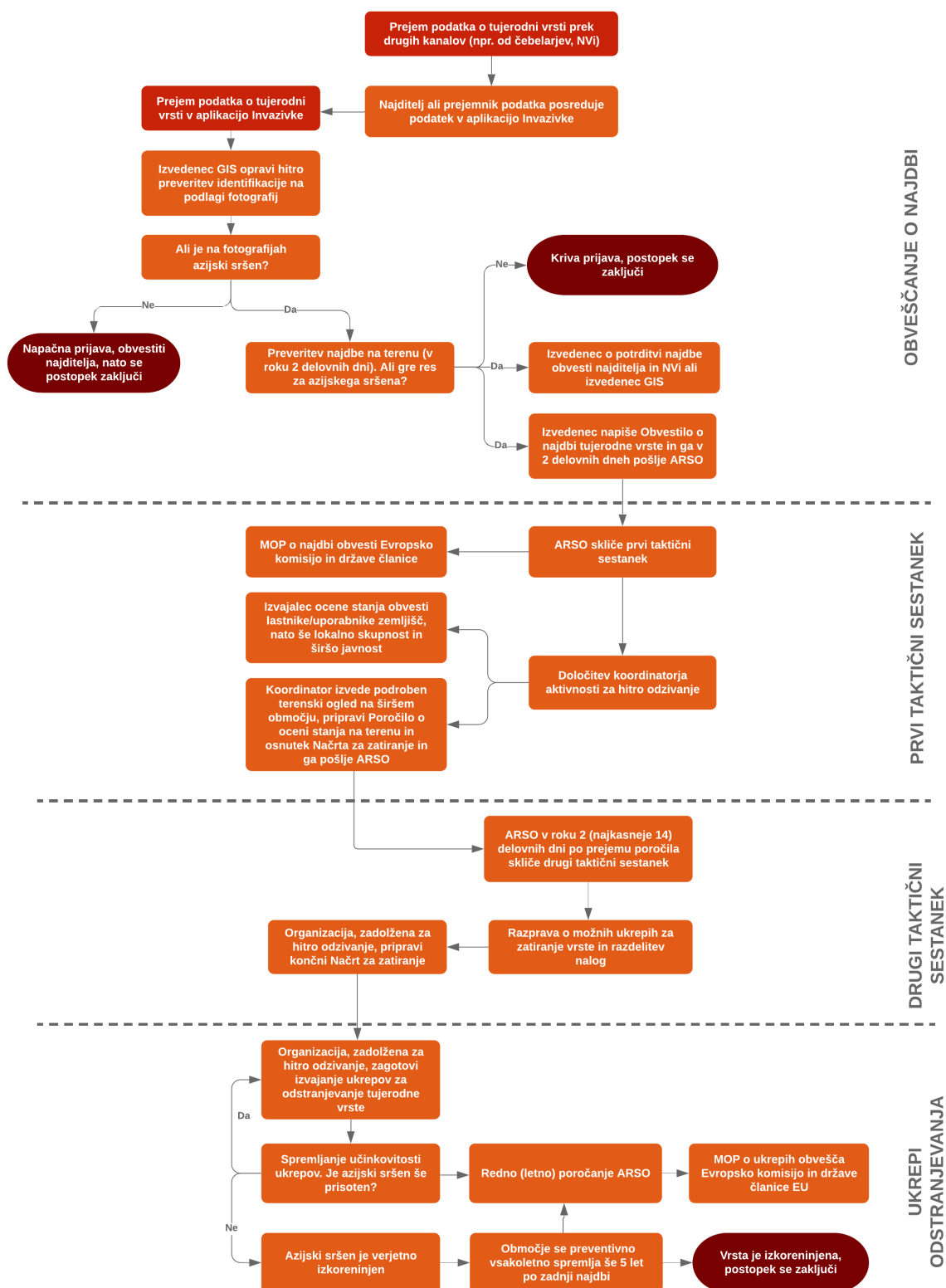
Vse organizacije, ki so vključene v sistem ZOHO, morajo imeti na voljo osnovna finančna sredstva, da izvedejo oceno stanja in/ali v manjšem obsegu tudi ukrepe hitrega odzivanja. Finančna sredstva za izvajanje ukrepov za odstranjevanje, ki se ne izvedejo v okviru delovanja javnih služb, upravljavcev ali lastnikov zemljišč, zagotovi pristojno ministrstvo. Sredstva javnim zavodom glede na potrebe in dejansko vlogo v ukrepih za hitro odzivanje zagotovijo pristojna ministrstva v okviru financiranja letnih programov dela. V primeru odkritja žarišč večjega obsega, kjer stroški presegajo programsko dodeljena sredstva, morajo dodatna sredstva za izvajanje ukrepov odstranjevanja zagotoviti pristojna ministrstva. Če se v postopku preverjanja na terenu izkaže, da je šlo za namerno naselitev in je mogoče odkriti povzročitelja, se sprožijo ustrezni postopki za ugotavljanje odgovornosti skladno s predpisi. Za povrnitev stroškov se uporablja tudi načelo »povzročitelj plača«.

²⁶ Kus Veenvliet, J., D. Jurc, M. de Groot. 2020. Predlog sistema zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja na invazivne tujerodne vrste v gozdovih. Projekt LIFE ARTEMIS, izdelek akcije A2. <https://www.tujerodne-vrste.info/projekt-life-artemis/publikacije-porocila/predlog-sistema-ZOHO>

²⁷ Izjema je Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, kateremu je z Uredbo o ustanovitvi Krajinskega parka Ljubljansko barje (Uradni list RS, št. 112/08 in 46/14 – ZON-C) dana tudi naloga preprečevanja širjenja tujerodnih, še zlasti invazivnih rastlinskih in živalskih vrst.

6. PRILOGE

Priloga 1 – Shema sistema zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja za azijskega sršena

Priloga 2 - Obvestilo o najdbi tujerodne vrste

Ta obrazec se uporablja za obveščanje o najdbi invazivne tujerodne vrste, za katero so skladno z Uredbo EU 1143/2014 predvideni ukrepi hitrega odzivanja. Poročilo izpolni izvedenec, ki je potrdil pravilnost določitve, najprej na podlagi fotografije in nato še s preveritvijo na terenu. Izvedenec pošlje obvestilo na centralni naslov Agencije RS za okolje (gp.arso@gov.si) in pristojno službo za zdravstveno varstvo čebel najkasneje v 2 delovnih dneh po prejemu podatka o najdbi tujerodne vrste.

1. PODATKI O TUJERODNI VRSTI

Slovensko in/ali znanstveno ime tujerodne vrste:

Je najditelj posredoval fotografije? da (posredujte jih skupaj s sporočilom) ne

Datum in ura opazovanja:

Lokacija najdbe (koordinate Google zemljevidi):

Opis lokacije najdbe:

Kako številčna je vrsta na lokaciji?:

PODATKI O IZVEDENCU

Ime in priimek izvedenca, ki je potrdil identiteto vrste:

Ime institucije, kjer je zaposlen izvedenec:

Telefon izvedenca:

E-naslov izvedenca:

Datum ogleda in določitve vrste na terenu:

2. PODATKI O POSREDOVALCU*:

*Izpolni se, če je najditelj podatek sporočil kakšni drugi organizaciji in ne neposredno v sistem Invazivke

Ime institucije:

Ime in priimek posredovalca:

Telefon posredovalca:

E-naslov posredovalca:

Podpis izvedenca

Priloga 3 - Komunikacijski načrt ob najdbi azijskega sršena

Komunikacijski načrt je osnova za pripravo in izvedbo komunikacijskih aktivnosti ob dejanski najdbi/opažanju azijskega sršena. Namenjen je organizaciji, ki bo določena na prvem taktičnem sestanku in bo prevzela nalogo ocene stanja in obveščanja.

Komunikacijski cilji:

1. Obvestiti čebelarje, lokalno skupnost in splošno javnost o najdbi/opažanju azijskega sršena, potencialno invazivne tujerodne vrste.
2. Pozvati čebelarje, lokalno skupnost in splošno javnost k sporočanju morebitnih novih najdb v sistem Invazivke.
3. Informirati splošno javnost o določbah Uredbe EU 1143/2014, ki veljajo za invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo.
4. Po sprejemu Načrta za odstranitev azijskega sršena se čebelarje, lokalno skupnost in lastnike zemljišč obvešča tudi o načinih odstranitve.

Ciljne skupine:

- Lastniki, upravljavci in uporabniki zemljišč, na katerih je potrjena prisotnost azijskega sršena.
- Čebelarji.
- Prebivalci lokalnih skupnosti na širšem območju najdbe.
- Splošna javnost.

Ključna komunikacijska sporočila ob zaznavi azijskega sršena v Sloveniji:

1. Azijski sršen je v Evropi tujerodna vrsta, ki se širi v smeri proti vzhodu. Kjer se pojavi v Evropi, prinaša negativne okoljske kot ekonomske vplive.
2. Azijski sršen je nekoliko manjši od domačega evropskega sršena. V Evropi je bil prvič najden v Bordeauxu v Franciji in se v Evropi nato hitro razširil proti vzhodu.
3. Azijski sršen ogroža biotsko raznovrstnost in čebelarstvo. Pleni medonosne čebele in druge opraševalce. Ob piku lahko vpliva na zdravje ljudi (v primeru alergije).
4. Azijski sršen vpliva na čebelarstvo zaradi slabljenja ali izgube čebeljih družin.
5. Zaradi potencialno velikih negativnih vplivov na okolje je azijski sršen uvrščen med invazivne tujerodne vrste, zaradi česar so veljavna določila pravila Uredbe EU 1143/2014 o invazivnih tujerodnih vrstah. Te vrste je prepovedano: vnašati v Unijo, razmnoževati, gojiti, prevažati kupovati, prodajati, uporabljati, izmenjati, posedovati ali jih izpustiti v okolico.
6. Če kje opazite azijskega sršena, to nemudoma sporočite v sistem Invazivke (www.invazivke.si) ali veterinarju VF NVI.
7. Azijski sršen je velika osa, ki močno spominja na našega domorodnega evropskega sršena. Po velikosti je nekoliko manjši od evropskega sršena. Oprsje in zgornji del glave sta črna, zadek je rumen in rjav, noge pa so kontrastno črno-rumene. Evropski sršen je po barvi bolj rdečkast in rumen. Azijskega sršena bomo najlažje opazili med aprilom in oktobrom, še posebej v bližini čebeljih panjev.
8. Pomembno je, da azijskega sršena ne zamenjujemo z evropskim sršenom in da po pomoti ne odstranjujemo zavarovane domorodne vrste evropski sršen.

9. Domorodni evropski sršen je pomemben del naše narave, zato ga ne smemo uničevati. Uravnava število žuželk, tudi nekaterih škodljivcev v kmetijstvu. Škoda, ki jo povzroči v čebelarstvu, je manjša kot so koristi v okolju. Ob šibkih populacijah evropskega sršena se azijskih sršen še lažje širi.

Priloga 4 - Okvirna vsebina Načrta za zatiranje azijskega sršena

1. Uvod

2. Območje zatiranja azijskega sršena

- 1.1. Opis stanja na območju (seznam vseh območij prisotnosti z oceno velikosti površine, na kateri se nahaja azijski sršen, določitev mest (dreves), na katerih se nahajajo gnezda azijskega sršena, parcelne številke in podatki o lastnikih zemljišč, kjer so zaznana gnezda- te podatke se v dokumentu, ki se posreduje drugim, zaradi varstva osebnih podatkov zakrije)
- 1.2. Opis habitata in rabe zemljišč ter možnosti dostopa do zemljišč z vozili

3. Načrt ukrepov za zatiranje azijskega sršena

- 3.1. Opis načinov najdbe, vključno s časovnim potekom izvajanja ukrepov
- 3.2. Potrebna oprema
- 3.3. Izvajalci ukrepov (navedejo se vsi izvajalci, ocenijo se kadrovske potrebe za izvedbo ukrepov)

4. Spremljanje učinkovitosti ukrepov

5. Poročanje izvajalca odstranitve Agenciji RS za okolje in prostor

6. Komunikacija z lastniki zemljišč in lokalnimi skupnostmi

8. Finančni načrt za izvedbo ukrepov (opredelijo se stroški dela koordinatorskega, izvajalcev ukrepov, opreme ter drugih materialnih stroškov, stroški službenih poti in dnevnic, stroški odvoza, stroški spremljanja stanja)

Priloga 5 - Vzorec soglasja za zatiranje tujerodnih vrst

Soglasje za zatiranje tujerodnih vrst

Spodaj podpisani _____, stanujoč na/v _____, (so-) lastnik parcele številka _____, k.o. _____, izjavljam, da soglašam, da [vpisi ime in naslov organizacije, ki koordinira ukrepe zatiranja], _____ v sodelovanju z zunanjimi izvajalci na zgoraj navedenih parcelah odstrani invazivno tujerodno vrsto [vpisati slovensko in znanstveno ime vrste].

Soglasje dajem za čas od [vpisati predviden datum začetka aktivnosti] ter do trajne odstranitve tujerodne živali. Izvajalcu ukrepov dovoljujem, da sam ali v sodelovanju z zunanjimi izvajalci na zemljiščih opravlja naloge spremljanja stanja še 5 let po zaključku aktivne odstranitve.

Stroške ukrepov za zatiranja bo v celoti pokrili izvajalec ukrepov.

Odstranitev invazivnega tujerodnega sršena dovoljujem pod naslednjimi pogoji (prosimo, dopišite, če zahtevate upoštevanje dodatnih pogojev):

Kraj in datum: _____

Podpis: _____